

Bygherrerapport for arkæologisk undersøgelse i forbindelse med byggemodning ved Lille Mølkær.

VKH 7033 Lille Mølkær,

Ødsted sogn, Jerlev Herred, Vejle Amt.

Stednr. : 17.06.04

KUAS J.nr.: 2003-2123-1349

Indholdsfortegnelse:

Resumé.....	2
Indledning.....	2
Udgravningsdata.....	2
Topografi.....	3
Kulturhistorien.....	3
Udgravningsmetode.....	3
Udgravningsresultat.....	3
Fremtidigt arbejde.....	5

Resumé

Ved undersøgelsen blev der afdækket tre felter svarende til et samlet areal på 5361 m². Der blev fundet spor efter en bebyggelse fra bondestenalderen. Dette i form af mange gruber, større fyldskifter, stolpehuller samt to dybe nedgravninger/gruber. Det lykkedes dog ikke at finde resterne af de tidligere registrerede gravhøje. Der blev fundet resterne af et anlæg ved gravhøjen, men der var kun bunden af graven tilbage med bunden af et lerkar. I det nordligste felt blev der bl.a. fundet to dybere gruber, hvoraf den ene indeholdt keramik, en større flækkeskraber, flintafslag og brændt flint. Den anden grube indeholdt ingen fund, bortset fra lidt trækulsnister. Gruben var 180 cm dyb og kegleformet. Funktionen på disse gruber er ukendt. Syd for disse gruber sås et Ø-V gående stolpeforløb i en længde af 15 m. På begge sider af forhøjningen ved højene nr. 42-43, kunne der ses et nedpløjet lag af brunt muldet sand. Nord for højen blev der under dette lag også fundet et diffust fyldskifte med ornamenteret keramik fra stenalderen. Her kunne man i profilen af grøften se et tyndt lag med mørkt gråt sand. Dette lag kunne måske være en del af de nedpløjede høje. Syd for dette felt blev der ved forundersøgelsen fundet bunden af en urne fra yngre bronzealder/ældre jernalder. Der blev dog ikke fundet flere urner. I det vestligste felt blev der afdækket en del gruber og nogle stolpehuller. I en af gruberne var der tidligere fundet dele af en fladehugget dolk. I gruberne fremkom keramik, flintafslag, trækul og lidt brændt flint. Keramikken var oftest dekoreret med lodrette streger over bugen eller med indtryk lavet med en snor. Det er ikke lykkedes at finde nogen egentlige konstruktioner, såsom huse eller lignende. Dateringsmæssig kan mange af de fundne anlæg placeres i yngre stenalder, dvs. indenfor tidsrummet 3900 – 1700 f.Kr.

Indledning

Forud for byggemodning af et areal på 13 ha. ved Lille Mølkær i Ødsted blev der foretaget en arkæologisk forundersøgelse på arealet. Baggrunden for forundersøgelsen var dels tilstedeværelsen af fire gravhøje og dels topografien med de mange bakketoppe og plateauer, som har været egnede til bosættelse i forhistorisk tid. Ved forundersøgelsen er der fremkommet spor efter forhistorisk aktivitet i form af gravlignende anlæg, en urnegrav, anlæg fra bondestenalderen samt andre udaterbare anlæg. Ved de tidligere registrerede gravhøje (nr. 42 og 43) blev der fundet gravlignende anlæg samt et lag med keramik fra bondestenalderen. Syd for dette område blev der fundet en urnegrav. Mod sydøst blev der fundet et gravlignende anlæg ved nr. 44. Denne ligger dog i et planlagt grønt område og der er således ikke grund til videre undersøgelse. Midt på marken fremkom en koncentration af anlæg. Nogle af disse blev undersøgt og der fremkom en fladehugget flintdolk i et af disse anlæg. I et af stolpehullerne fandtes keramik fra bondestenalderen med ornamentik på bugen. Mod syd fremkom også en del diffuse anlæg, der var dog ingen fund i disse. Længst mod vest på toppen af det høje bakkedrag blev der fundet spredte anlæg og et muligt gravlignende anlæg ved nr. 41. Dette var baggrunden til en arkæologisk undersøgelse af udvalgte områder i arealet.

Udgravningsdata

Bygherre / Anlægsansvarlig: Anton Knudsen ApS Poul Andersen, Hjelmdrupvej 70, 6040 Egtved.
Entreprenør: Anton Knudsen ApS Poul Andersen, Hjelmdrupvej 70, 6040 Egtved.
Muldafrømningen blev foretaget med en gravmaskine.
Ansvarlig leder: Museumsinspektør Folmer Christiansen, Vejle Museum.

Daglig leder: Cand.phil Charlotta Lindblom. I forundersøgelsen deltog også cand.mag Mikael Manøe Bjerregaard. Opmålingen blev foretaget med GPS i system 34 Jylland/Fyn. Undersøgelsen blev påbegyndt d. 19. juni 2007 og blev afsluttet d. 13. juli 2007. Originalmaterialet, fund og korrespondance opbevares på Vejle Museum. Sagen er omfattet af Museumsloven § 26

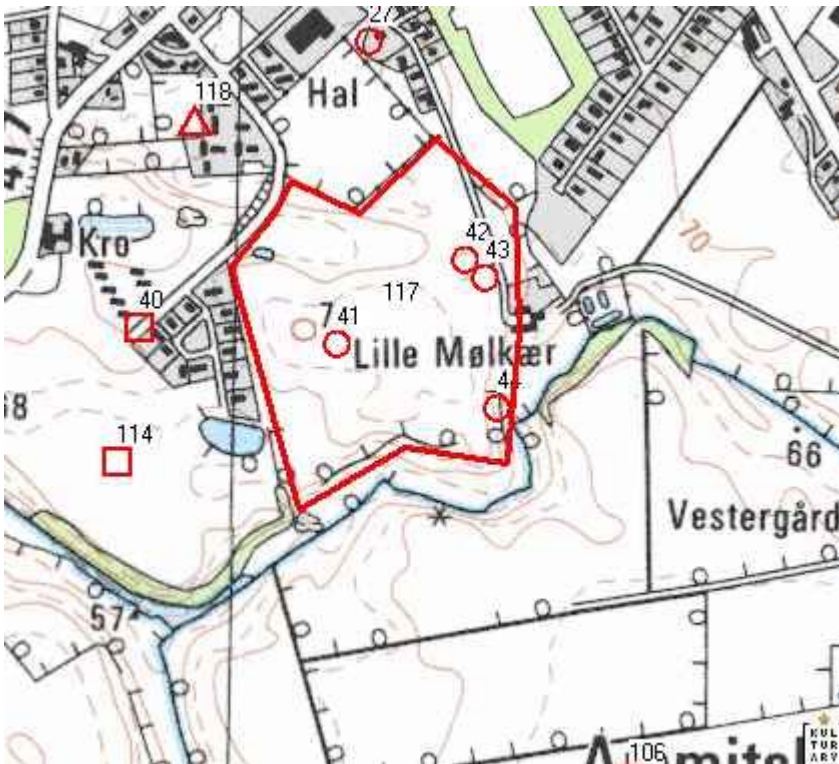
Topografi

Det undersøgte areal ligger på et naturligt højdedrag, der mod syd afgrænses af en bæk der løber sammen med Egtved å. Arealet er meget kuperet. I områdets nordlige del ses en naturlig lavning med en mindre sø. Der er yderligere planlagt to søer. En umiddelbart øst for den eksisterende og en mod sydvest. Undergrunden bestod af fint sand til sandet grus.

Kulturhistorien

På marken er der registreret fire gravhøje (nr. 41, 42, 43 og 44). Ved Nationalmuseets berejsning i 1906 er der beskrevet fund af i alt 6 stridsøkser samt flere urner. Disse fund stammer fra nr. 42 og 44.

Nordvest for byen Ødsted er der fundet to bronzelurer (nr. 39). Som det fremgår af kortet er der også registreret ildsteder tilhørende bopladser fra jernalderen (nr. 40, 114 og 118). Nr. 27 er en nedpløjet gravhøj.

Undersøgelsesmetode

Ved forundersøgelsen blev der fundet koncentrationer af anlæg. De anlægskoncentrationer dannede grundlag for hvor udgravningsfelterne blev lagt. Muldafrømningen blev foretaget med en

gravmaskine. De fremkomne anlæg blev opmålt med GPS, registreret og beskrevet. Udvalgte anlæg blev udgravet, tegnet, beskrevet og fotograferet.

Undersøgelsesresultat

Det lykkedes ikke at lokalisere de fire gravhøje i arealet. Men der blev fundet en del bopladsspor fra yngre stenalder. I det nordligste felt, hvor der var registreret to gravhøje, blev der fundet en del fyldskifter, gruber og stolpehuller. To af disse gruber lignede grave i overfladen, men ved udgravning af dem var der intet der kunne bekræfte det. I en af disse gruber blev der fundet ornamenteret keramik, flintafslag, en større flækkeskraber, brændt flint og trækul. Keramikken dateres til yngre stenalder. Umiddelbart nord for denne grube lå en anden grube, som lignede meget den før omtalte, den var blot dybere og endnu mere kegleformet. Der var ingen fund i den sidstnævnte grube. Dybe gruber af denne slags er fundet flere steder, men man ved ikke hvad de har været brugt til.

Syd for gruberne lå en række med øst-vest gående stolpehuller i en længde af ca. 15 m. Om stolperne har indgået i en slags konstruktion vides ikke. Der blev ikke gjort nogen fund i stolpehullerne, men fylden i dem var magen til den i gruben. Dermed kan de med forsigtighed tolkes som samtidige. På begge sider af den forhøjning hvor gravhøjene var registreret, lå et nedpløjet lag. I dette lag blev der fundet lidt udaterbar keramik. Mod nord blev der under dette lag fundet keramik fra yngre stenalder. Som tidligere nævnt blev der fundet en urne indeholdende brændte ben. Der blev undersøgt et lille område omkring urnen, for at se om der skulle være flere. Det var der desværre ikke. Der blev kun registreret gruber og fyldskifter. Disse var dog fundtomme, bortset fra lidt trækul.

Ca. midt på marken var der ved prøvegravningen fundet gruber, hvoraf en indeholdt halvdelen af en fladehugget dolk fra stenalderens seneste del. Her blev der også foretaget en udgravning. Her fremkom en del gruber, fyldskifter og stolpehuller. Det var ikke muligt at udskille nogen huskonstruktioner, men der blev fundet keramik, flintafslag og trækul i mange af gruberne. Keramikken var dekoreret med lodrette striber på bugen og i bugnækket. Et kar var dekoreret med

tykke plastiske lister anbragt parvis lodret på bugen. Mange af karrene var dekoreret på halsen og helt op til randen. Nogle var ornamenteret på randen. Generelt kan lerkarrene dateres til yngre stenalder.

Fremtidigt arbejde

Undersøgelsen er afsluttet.

Vejle, d. 30/11 – 2007

Cand.phil.
Charlotta Lindblom